

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : **Şubat 2026**
Sayı : **16742**

40210

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Sayın Ömer Bolat tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Dr. Jale Nur SÜLLÜ

Eskişehir Milletvekili

Avrupa Birliği (AB) ile Hindistan arasında imzalanan ve AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen tarafından “tüm anlaşmaların anası” olarak tanımlanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA), yaklaşık 2 milyar kişilik pazarı kapsayan, sanayi ve hizmet ticaretinde gümrük tarifelerini büyük ölçüde ortadan kaldıran, küresel tedarik zincirlerini yeniden şekillendirecek stratejik adım olarak değerlendirilmektedir.

Bu gelişmenin Türkiye'nin AB pazarındaki rekabet gücünü özellikle otomotiv başta olmak üzere sanayi ve orta-yüksek teknoloji ürünlerde zorlayabileceği tahmin edilmektedir. Hindistan'ın otomobillere uyguladığı gümrük vergisi yüzde 110'dan yüzde 30-35 seviyesine düşüreceği ve beş yıllık zaman dilimi içinde de aşamalı olarak yüzde 10'a indirmesi öngörülmektedir.

Türkiye, AB ile 31 Aralık 1995 tarihinde yürürlüğe giren Gümrük Birliği'nin 16. maddesi nedeniyle, AB'nin üçüncü ülkelerle imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarına otomatik olarak uyum sağlamak zorunda kalan, ancak bu anlaşmaların müzakere ve karar süreçlerinde yer almayan ülke konumundadır. Söz konusu 16. madde uyarınca AB'nin serbest ticaret anlaşması imzaladığı ülkelerin malları, AB üzerinden Türkiye pazarına gümrüksüz girebilmekte, ancak Türkiye aynı ülkeyle eşzamanlı bir anlaşma yapmadığı sürece, Türk malları karşı ülke pazarına aynı koşullarla girememektedir.

AB, Hindistan, Güney Amerika Bloğu (MERCOSUR), Meksika ve diğer ülkelerle yeni nesil STA'lar imzalarken Türkiye, son 24 yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri döneminde güncellenmeyen Gümrük Birliği nedeniyle rekabet gücü zayıflayan, karar süreçlerinin dışında kalan ve ekonomik maliyet üstlenen ülke haline geldiği değerlendirilmektedir. Geline nokta, Gümrük Birliği'nin güncellenmesinin ertelenemez gündem konusu olduğu ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

1. 24 yıldır tek başına iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri döneminde, Gümrük Birliği Anlaşması'nın güncellenememiş olmasının gerekçesi nedir?
2. Suriyeli mültecilerin ülkemizde tutulması karşılığında, 2016 yılından bu yana gündemde olan Gümrük Birliği'nin modernizasyonu süreci neden sonuçlandırılmamıştır? Sürecin tıkanmasının nedenleri nelerdir?
3. Bakanlığınızın Gümrük Birliği'nin güncellenmesi konusuna bakış açısı nedir? Güncelleme konusunda Bakanlığınızın planlama ve girişimleri nedir?
4. AB ile Hindistan arasında imzalanan STA'nın, Gümrük Birliği Kararı'nın 16. maddesi uyarınca Türkiye açısından doğuracağı asimetrik yükümlülükler Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?

5. AB ile Hindistan arasında imzalanan STA'nın Türkiye'nin Gümrük Birliği kazanımları açısından olumsuz ve olumlu sonuçları nelerdir?
6. Hindistan menşeli ürünlerin AB üzerinden Türkiye pazarına gümrüksüz girecek olması, buna karşın Türk ürünlerinin Hindistan pazarına aynı koşullarda erişememesi durumunun otomotiv, makine, kimya, ilaç, tekstil gibi sektörlerde yaratacağı rekabet ve pazar kaybına ilişkin bir etki analizi yapılmış mıdır?
7. AB'nin Hindistan'ı Çin'e alternatif üretim ve tedarik merkezi olarak konumlandırmasının, Türkiye'nin "yakın coğrafyadan tedarik" iddiasını zayıflatacağı yönündeki değerlendirmeler karşısında Bakanlığınızın aldığı önlemler olmuş mudur? Olduysa bunlar nedir?
8. AB'nin Hindistan ile imzaladığı anlaşmada öngörülen tarife indirimlerinin, Türkiye'nin AB'ye ihracatında fiyat baskısı ve kâr marjı kaybı yaratacağı endişeleri karşısında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
9. AB-Hindistan STA'sının, Türkiye'nin AB pazarındaki mevcut pazar payı üzerinde yaratabileceği olası kayıplar yıllık bazda tahmin edilmiş midir? Edildiyse, sonuçları nelerdir?
10. AB'nin Hindistan ve Güney Amerika Bloğu gibi, büyük pazarlarla imzaladığı yeni nesil STA'lar karşısında, Türkiye'nin rekabet dezavantajına sürüklenmemesi için kısa ve orta vadede hangi politika adımlarının atılması planlanmaktadır?
11. Gümrük Birliği'nin güncellenmemesi nedeniyle Türkiye ekonomisinin uğradığı toplam ihracat, üretim ve gelir kaybı Bakanlığınız tarafından yıllar itibarıyla hesaplanmış mıdır? Hesaplandıysa sektörlere göre dağılımı nedir?
12. Türkiye'nin AB'ye gönderdiği mektupta ifade edildiği üzere, AB'nin "Made in Europe" gibi yeni ticaret düzenlemelerinde Türkiye'nin "üçüncü ülke" statüsünde değerlendirilmesinin Gümrük Birliği'nin fiilen zayıflatılması riskini doğurduğu belirtilmiştir. Bakanlığınız bu risk değerlendirmesini resmî bir analiz veya rapor olarak yapmış mıdır? Eğer yapıldıysa sonuçları nelerdir?